

SUOMENKIELISEN TOISEN ASTEEN KOULUTUKSEN JA NUORISOPALVELUJEN TULOSYKSIKÖN OSAVUOSIKATSAUS TILANTEESSA 31.7.2024

Suomenkielisen toisen asteen koulutuksen ja nuorisopalvelujen tulosityksikkö tarjoaa nuorten kasvua edistäviä oppimis- ja osallistumismahdollisuuksia sekä nuorisotyön palveluja. Tulosityksikkö vastaa suomenkielisen lukiokoulutuksen järjestämisestä sekä perusopetuksen jälkeisen oppivelvollisuuden toteutumisesta Espoossa. Lasten ja nuorten hyvinvointi on toiminnan keskiössä. Palvelut tuotetaan yhteistyössä muiden koulutuksen järjestäjien ja toimijoiden kanssa.

1 Toiminnan toteutuminen

1.1 Koulutuspalvelut

Espoossa on 10 suomenkielistä lukiota, joissa opiskelee noin 6 533 opiskelijaa. Kaikissa lukioissa on yleislinja sekä osassa painotus tai erityinen koulutustehtävä. Etelä-Tapiolan lukio tarjoaa IB-koulutusta, ja lisäksi Otaniemen ja Tapiolan lukioissa on erityistehtävään liittyvä kansallinen kehittämistehtävä.

Lukuvuoden 2024–2025 opiskelijaksioton aloituspaikkamääräksi Kasvun ja oppimisen lautakunta päätti 2 123, mikä on 66,3 % perusopetuksen päättävästä ikäluokasta (2023–2024: 2 118, 66,3 %). Lautakunnan päätöksen mukaisesti lukioon pääsyn edellytyksenä Espoossa oli lukuaineiden keskiarvo vähintään 7,0. Yhteishaussa toteutunut alin keskiarvo (kesäkuun tilanne) oli 7,67 (2023: 7,45).

Ikäluokan kasvun johdosta aloituspaikkojen määrä kasvaa lähivuosina huomattavasti, mikäli jatkossakin lukiopaikkoja varataan 66,3 %:lle ikäluokasta. Ennusteen mukaan aloituspaikkojen tarve nousee yli 300 aloituspaikalla vuodesta 2024 vuoteen 2026. Lukioiden opiskelijamäärän ennustetaan kasvavan koko 2020-luvun.

Uusi oppivelvollisuuslaki tuli voimaan 1.8.2021. Oppivelvollisuuden laajentaminen tarkoittaa myös maksutonta toisen asteen koulutusta, ja syksyllä 2024 maksuttoman lukiokoulutuksen piirissä ovat kaikki lukiolaiset.

Äidinkielenään muuta kuin suomea, ruotsia tai saamea puhuvien opiskelijoiden osuus kaikista suomenkielisten lukioiden opiskelijoista on 12,2 % (2022: 11,5 %).

1.1.1 Lukiokoulutuksen kehittäminen Espoossa

Lukiokoulutuksen kehittämistä ohjaavat useat valtakunnalliset uudistukset. Lukiokoulutuksen lainsäädäntöä sekä opetussuunnitelmia uudistettiin vuosina 2019–2021, ja samaan aikaan opetussuunnitelmauudistuksen kanssa astui voimaan laajennettu oppivelvollisuus sekä maksuton toinen aste.

Espoon lukiokoulutuksen visiossa 2025 painotetaan oppimista, hyvinvointia ja kotouttamista. Näitä tavoitteita tukevat kaikki lukiokoulutuksen hankkeet.

Suomenkielisen toisen asteen koulutuksen tulosityksikkötasoiset seurattavat tavoitteet vuosille 2023–2025 ovat seuraavat:

- Espoossa ylioppilastutkinnon tulokset ovat Suomen kärkeä.
- Vahvistetaan lukiolaisten mahdollisuuksia vaikuttaa opiskeluympäristönsä ja lukionsa toimintakulttuurin kehittämiseen sekä opiskelijaa itseään koskevien päätösten valmisteluun esimerkiksi nuorisovaltuuston ja opiskelijakuntien hallitusten välisellä yhteistyöllä sekä ottamalla opiskelijoita aktiivisesti mukaan lukiokoulutuksen kehittämiseen.
- Vahvistetaan valmiutta tukea monikielisten nuorten opiskelua toisella asteella osana kotouttamistavoitteita.

- Kehitetään opettajien kielitietoisuus- ja kulttuurisensitiivisyysosaamista koulutuksen osana kotouttamistavoitteita.

Lisäksi tavoitteiksi on asetettu seuraavat:

- Lukiokoulutus vahvistaa opiskelijoiden valmiuksia maailmankansalaisuuteen sekä eettisesti kestäväan ja vastuulliseen toimintaan globalisoituneessa haasteiden ja mahdollisuuksien maailmassa. Osaamisen kehittämisessä otetaan huomioon YK:n kestäväan kehityksen ohjelma Agenda 2030.
- Tuetaan nuorten jaksamista ja hyvinvointia vahvistamalla nuorten osallisuutta ja kehittämällä yhteisöllisyyden toimintakulttuuria.
- Tuetaan maahanmuuttotasaisten opiskelijoiden ohjausta lukio-opinnoissa.
- Tuetaan S2-opiskelijoiden lukio-opintoja kehittämällä S2-opetusta Espoossa.

Lukioverkon kehittämisessä päämääränä on tarjota lukiokoulutusta kaikissa kaupunkikeskuksissa hyvien kulkuyhteyksien varrella. Pitkän aikavälin tavoitteena on kasvattaa lukioyksiköitä siten, että kaikkiin lukioihin voidaan ottaa vuosittain vähintään 200 uutta opiskelijaa.

Lukioiden välistä yhteistyötä kehitetään siten, että opiskelijoiden on vaivatonta valita opintoja Espoon lukioista niin rantaradan kuin metroradan varrella. Yhteistoimintaa sidosryhmien kanssa tiivistetään mm. kehittämällä yhteisiä toimintatapoja pääkaupunkiseudun korkeakoulujen kanssa. Korkeakoulu-yhteistyön yhtenä opetussuunnitelmallisena tavoitteena on helpottaa korkea-asteen opintoihin tutustumista jo lukioaikana. Korkeakoulujen oppimisympäristöjä hyödynnetään lukio-opintojen aikana. Opetussuunnitelman mukaisesti lukioissa edistetään myös yrittäjyyskasvatusta ja työelämälähtöisyyttä.

Lukioilla on monipuoliset kansainväliset yhteydet. Koronavuosien jälkeen ulkomaille suuntautuneiden opintomatkojen määrä on kasvanut merkittävästi. Kun vuonna 2022 noin 72 lukiolaista ja 46 opettajaa vieraili ulkomailla, olivat vuonna 2023 vastaavat määrät jo 368 ja 103. Koronapandemia on myötävaikuttanut kansainvälisyyden uusien tapojen ja toteutusten pohdintaan sekä lisännyt opetussuunnitelman mukaista kotikansainvälisyyden painottamista.

Espoon kaupunki osallistuu valtakunnalliseen lukiokoulutuksen kehittämiseen mm. LUKE-verkoston, Kuntaliiton lukiofoorumien ja Helsingin, Turun, Tampereen, Jyväskylän ja Oulun kanssa tehtävän yhteistyön kautta.

1.1.2 Lukiokoulutuksen keskeisimmät kehittämishankkeet ja avustukset

Lukiokoulutus sai OKM:n Laatu- ja saavutettavuusohjelman toimeenpanoon 580 000 euroa valtionavustusta vuosille 2023–2024. *Laadukas lukiokoulutus – silta nuorten tulevaisuuteen* -hankkeessa on tavoitteena luoda Espoon lukiokoulutuksen laatukäsikirja, johon kootaan laadukkaana oppimisen edellytykset. Hankkeessa toteutetaan myös kokeiluja, joissa ehkäistään lukiolaisten henkistä kuormitusta, lukio-opintojen venymistä ja keskeyttämistä sekä tuetaan maahanmuuttotasaisten oppijoiden opintoja ja ohjausta. Hankkeessa pilotoidaan lukiopajamallia, jonka tavoitteena on ehkäistä lukio-opintojen keskeytymistä ja tukea opiskelijan toimintakykyä.

Opetushallituksen rahoituksella lukiokoulutuksessa käynnistyy lukuvuonna 2024–2025 *Kaikki mukana – tuki ja ohjaus Espoon lukioissa* -hanke, jonka tavoitteena on vahvistaa aineenopettajien oppitunneilla annettavaa pedagogista tukea, lisätä yhteisopettajuutta ja moniammatillista työparityöskentelyä sekä kohdistaa tukea sitä tarvitseville. Lukiopajatoimintaa kehitetään ja jatketaan kesään 2025 asti. Hankkeen valtionavustus on 190 000 euroa.

Yhteisöllisen opiskeluhuoltohankkeen rahoituksella neljässä lukiossa toimivat yhteisöohjaajat lukuvuosina 2023–2024 ja 2024–2025. Yhteisöohjaajien tärkeimmät tehtävät ovat olleet lukion yhteisöllisen toimintakulttuurin vahvistaminen, opiskelijoiden osallisuuden lisääminen sekä erilaisten kerhojen, tapahtumien ja välituntitoiminnan suunnittelu ja järjestäminen.

1.2 Nuorisopalvelut

Espoossa on 18 nuorisotilaa ja kaksi leirikeskusta, lisäksi nuorisopalvelut vastaa Ohjaamotalon monialaisen matalan kynnyksen palvelukokonaisuuden koordinoinnista. Nuorisopalvelut toteuttaa toimintaa myös seinättömästi jalkautumalla nuorten pariin kouluissa ja julkisissa sekä puolijulkisissa tiloissa. Liikkuvan nuorisotyön kaksi yksikköä täydentävät nuorisotilatoimintaa, ja nuorisotyötä tehdään myös digitaalisessa nuorisotilassa.

Nuorisopalvelut on edistänyt Nuori Espoo Suuntaamo 1.3:n mukaisesti vuonna 2024 kaikessa toiminnassaan erityisesti seuraavia tavoitteita: digitaalinen nuorisotyö, kansainvälinen nuorisotyö, kestävä nuorisotyö, nuorten mielen hyvinvointi, nuorten osallisuus- ja vaikuttamistoiminta sekä yhdenvertaisuustyö.

Nuorisopalveluille on myönnetty valtion erityisavustusta kouluissa ja oppilaitoksissa tehtävän nuorisotyön vahvistamiseen. Espoossa koulunuorisotyöhanke on alkanut vuonna 2023 ja se jatkuu ainakin vuoden 2025 loppuun sekä valtionavustuksella että omalla rahoituksella. Koulunuorisotyössä toimii neljä nuorisonohjaajaa, jotka sijoittuvat kahdeksalle Keski- ja Pohjois-Espoon koululle.

Alueellisessa nuorisotyössä nuorten kohtaamiskertoja oli heinäkuun loppuun mennessä yhteensä 23 % enemmän ja Ohjaamotalossa yhteensä 22,4 % enemmän kuin vuonna 2023. Nuorisopalvelujen tavoitteena on saavuttaa nuorten kohtaamiskertojen määrässä vähintään edellisen vuoden taso, ja heinäkuun lopussa kohtaamiskertoja oli yhteensä jo 22,5 % enemmän.

Kesällä nuorille järjestettiin 41 päiväleiriä, 9 kurssia sekä 11 erilaista pop up -toimintaa. Leireille ja kursseille osallistui 725 nuorta, ja yhteensä kesätoiminnoissa kohtaamiskertoja oli 5 615, mikä on 14 % enemmän kuin vuonna 2023.

Nuorisopalvelut on myöntänyt avustuksia nuorisoyhdistysten, nuorisojärjestöjen tai nuorten toimintaryhmien nuorisotoimintaan tammi-heinäkuun aikana yhteensä 487 000 euroa ja kumppanuusrahaa 254 000 euroa.

Nuorisovaltuuston toimintaa on tuettu osoittamalla tehtävään kahden henkilön työpanos. Nuorisovaltuuston järjestämään Vaikuttamo - PÅVerkstad -tapahtumaan osallistui 2 105 yhdeksäsluokkalaista.

Nuorten kesätyöllistymistä on tuettu kesä- ja yritysseteleillä, joihin ovat oikeutettuja vähintään 15 vuotta ja enintään 19 vuotta täyttävät espoolaiset. Nuorille jaettavien kesätelien määrää on lisätty ja heinäkuun loppuun mennessä kesäsetelihakemuksia on tullut noin 1 600. Espoolaisnuorten lyhytkestoisia keikkatyömahdollisuuksia edistetään yhteistyössä Työllisyys Espoon ja WorkPilotsin kanssa, ja heinäkuun loppuun mennessä keikkatyötä on mahdollistettu 2 441,5 tuntia.

Osallistavan budjetoinnin menetelmä Nuori Espoo ManiMiitti on otettu käyttöön uudistuneena. ManiMiitti käynnistyi maaliskuussa 7.–9.-luokkalaisille tehdyllä sähköisellä ideointikyselyllä, johon kerättiin vastauksia nuorisotiloilla, kouluilla ja sosiaalisessa mediassa. Nuoret valitsivat ideoista äänestämällä 10 suosikkiaan, ja eniten ääniä saaneita ideoita toteutetaan nuorisotiloilla ja niiden lähialueilla syksyn 2024 aikana. Määrärahaa ideoiden toteutuksiin on jokaisella viidellä suuralueella 10 000 €. Lisäksi Hyvinvoiva Espoo -ohjelmaryhmä on myöntänyt ManiMiittiin lisärahoitusta 25 000 €, mikä on tarkoitus käyttää nuorten toiveiden mukaisesti terveelliseen ruokaan liittyvään toimintaan.

Nuorten osallisuutta on edistetty myös yhdessä kaupunkisuunnittelukeskuksen kanssa. Alkuvuodesta kaupunkisuunnittelukeskus vieraili kolmella nuorisotilalla kysymässä nuorten ajatuksia kaupunkiympäristöstä.

Pääkaupunkikuntien kanssa on jatkettu nuorten väkivallan ehkäisy -hanketta Helsingin kaupungin saamalla valtionavustuksella. Yläkouluilla alkanutta toimintaa vakavien ja pitkittyneiden kiusaamis- ja

väkivaltilanteiden ratkaisemiseksi on jatkettu, ja toiminnan toteuttaa Aseman Lapset ry. Etsivässä nuorisotyössä kohtaamiskertoja on ollut 12 577, joista suurin osa jalkautuvassa etsivässä nuorisotyössä.

Ohjaamotalossa toimijoiden yhteisinä tavoitteina ovat erityisesti vieraskielisten ja ilman toisen asteen tutkintoa olevien nuorten tavoittamisen ja monialaisen yhteistyön vahvistaminen sekä nuorten tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelujen kehittäminen. Ohjaamotalon matalan kynnyksen starttipisteellä nuoria on kohdattu 1 245 kertaa.

Nuorisopalveluilla on sopimus Omnian kanssa nuorten työpajatoiminnan järjestämisestä, ja heinäkuun loppuun mennessä on toteutunut 5 763 pajapäivää. Nuorten intensiivisestä ryhmä- ja yksilövalmennuksesta nuorisopalveluilla on sopimus Diakonissalaitoksen säätiön sr:n kanssa, ja heinäkuun loppuun mennessä valmennuksessa nuoria on kohdattu 1 605 kertaa.

2 Talousarvion toteutuminen

Suomenkielinen toisen asteen koulutuksen ja nuorisopalvelujen toimintatulojen ennustetaan ylittävän talousarvion 0,8 milj. € projektirahoituksen sekä koulutuspalvelujen muiden tuottojen vuoksi.

Toimintamenojen ennustetaan ylittävän talousarvion 0,6 milj. €: koulutuspalvelujen henkilöstömenot ylittyvät 0,2 milj. € projektirahoituksen käytön vuoksi, ja toimitilavuokrat ylittyvät 0,4 milj. €. Tilapalvelujen alkuvuoden puutteellisen aineiston vuoksi osa sisäisistä vuokrista on budjetoitu ulkoisiin vuokriin.

Nuorisopalveluilla on Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnian kanssa uusi sopimus nuorten työpajatoiminnan järjestämisestä ajalla 1.1.2024-31.12.2025: korvaus on 1,0–1,6 milj. €/vuosi ja se maksetaan toteutuneiden työpajapäivien perusteella. Tähän on budjetoitu sopimuksen mukaisesti 1,3 milj. €, ja 0,2 milj. € korotus edelliseen sopimukseen on vuoden 2024 käyttösuunnitelmassa varattu nuorisopalvelujen määrärahoista. Alkuvuoden toteutuneiden pajapäivien perusteella korvausten ennustetaan ylittävän 0,1 milj. €, mikä pystytään kattamaan mopopajaan varatuista ulkoisista vuokrista, koska sopivaa tilaa ei ole löytynyt, sekä henkilöstömenoihin budjetoidusta ylimääräisestä palkankorotusvarauksesta.

Investointien ennustetaan toteutuvan talousarvion mukaisesti, ja osa hankinnoista toteutuu käyttötaloudessa.

1 000 EUR Toisen asteen koulutus ja nuorisopalvelut Ty	Muutettu talousarvio 2024	Ennuste 2024	Poikkeama ENN-MTA	Toteuma-% 2024
Myyntituotot	-	0	0	-
Maksutuotot	50	81	31	139,8 %
Tuet ja avustukset	1 372	1 830	458	94,3 %
Vuokratuotot	-	-	-	-
Muut toimintatuotot	-	300	300	-
TOIMINTATUOTOT ULKOISET	1 422	2 211	789	112,6 %
Henkilöstökulut	-38 777	-38 904	-128	62,2 %
Palvelujen ostot	-11 181	-11 281	-100	56,3 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 792	-3 792	0	40,2 %
Avustukset	-712	-712	0	92,5 %
Vuokrat	-1 235	-1 049	186	38,5 %
Muut toimintakulut	-377	-377	0	47,1 %
TOIMINTAKULUT ULKOISET	-56 074	-56 115	-42	59,3 %
Sisäinen myynti	-	-	-	-
Sisäiset ostot	-24 512	-25 021	-509	58,0 %
Toimintatuotot yhteensä	1 422	2 211	789	112,6 %
Toimintakulut yhteensä	-80 586	-81 137	-551	58,9 %
TOIMINTAKATE	-79 164	-78 926	238	57,9 %
INVESTOINNIT	-900	-900	0	78,1 %

Tulosityksikön henkilöstömenojen ennusteesta on eliminoitu kvartaaleittain kirjanpitoon ajettava lomapalkkajaksotuksen vaikutus (6/2024 menojen toteuma +1,2 milj. €).